

Palliatieve sedatie

Als u nog maar kort te leven hebt en bijvoorbeeld veel pijn hebt of benauwd bent, kan de arts u in slaap brengen met medicijnen. Dat heet palliatieve sedatie. Van palliatieve sedatie sterft u niet sneller. Het is dus iets heel anders dan euthanasie. Palliatieve sedatie kan overal plaatsvinden, ook thuis.

Meer over de vormen van palliatieve sedatie

Er zijn 3 verschillende vormen van palliatieve sedatie. Hieronder wordt elke vorm kort uitgelegd. In deze folder gaat het specifiek over **continue palliatieve sedatie**.

1. Continue palliatieve sedatie

Bij continue sedatie slaapt iemand tot aan het overlijden. Continue palliatieve sedatie mag alleen als iemand nog maar kort te leven heeft (maximaal 2 weken).

2. Acute palliatieve sedatie

Een arts kan acute sedatie geven als iemand plotseling in een situatie komt, waarbij diegene waarschijnlijk binnen minuten of enkele uren zal overlijden en last krijgt van hele erge klachten, zoals pijn, benauwdheid of grote verwardheid en angst.

3. Intermitterende (tijdelijke) palliatieve sedatie

Bij intermitterende of tijdelijke sedatie wordt iemand even in slaap gebracht, maar daarna wordt u weer wakker. Dit kan meerdere keren achter elkaar, bijvoorbeeld omdat diegene door erge klachten niet kan slapen.

Wat is palliatieve sedatie?

De arts verlaagt met medicijnen uw bewustzijn. Dit heet 'sederen'. Afhankelijk van de dosering wordt u soezerig, slaperig of valt u in een soort slaap waaruit u meestal niet meer vanzelf ontwaakt. Door de sedatie krijgt u rust. Zowel lichamelijk als geestelijk. Het doel van continue palliatieve sedatie is om te zorgen dat u de klachten tot aan het overlijden niet voelt. Het doel is dus **niet** om u in diepe slaap te brengen.

Wanneer past de arts continue sedatie toe?

De arts mag alleen continue palliatieve sedatie toepassen als:

- u nog maar kort te leven heeft (maximaal 2 weken)
- u erge klachten heeft, zoals pijn of benauwdheid
- het niet lukt om uw klachten op een andere manier te verhelpen
- als u, of uw naaste, toestemming heeft gegeven. In acute situaties is dit niet altijd mogelijk.

Palliatieve sedatie wordt meestal toegepast bij:

- erge pijn
- grote verwardheid en angst (delier)
- ernstige benauwdheid

Hoe werkt palliatieve sedatie?

Bij palliatieve sedatie krijgt u via een naaldje medicijnen toegediend. Meestal is dat midazolam. Van die medicijnen valt u in slaap. U voelt dan uw klachten niet meer. Als er toch weer klachten ontstaan, krijgt u meer van het medicijn. De bedoeling van palliatieve sedatie is om te zorgen dat u de klachten niet voelt en niet om u in diepe slaap te brengen.

Net zoals tijdens een gewone slaap kunt u tijdens de sedatie bewegen met uw armen, benen of gezicht. Ook maakt u soms wat geluid. Dat is niet erg. Het duurt meestal maar even en u merkt er zelf niets van. Het is belangrijk dat uw naasten dit ook weten.

Tijdens palliatieve sedatie blijft uw lichaam plas maken. Daar kunt u last van krijgen. Daarom krijgt u een slangetje in uw blaas. Dat heet een katheter. Het slangetje gaat naar een zakje, waar uw plas in terecht komt.

De verpleegkundige en de arts zorgen ervoor dat alles goed met u gaat tijdens de palliatieve sedatie. Zij kunnen ook zorgen voor extra medicijnen als dat nodig is. De verpleegkundige verzorgt u.

Vocht en voeding

In de laatste fase van het leven eten en drinken mensen vaak nog maar heel weinig. Soms zelfs helemaal niets meer. Mensen voelen vaak geen honger of dorst. Het lichaam kan geen eten en drinken meer aan. Daarom krijgt men tijdens palliatieve sedatie geen vocht of voeding via een infuus. Daardoor overlijdt iemand niet sneller. Wanneer iemand tijdens de palliatieve sedatie wel vocht en voeding zou krijgen, zou dit juist voor meer klachten kunnen zorgen.

Verschil pijnstilling en palliatieve sedatie

Veel mensen denken dat pijnstilling (bijvoorbeeld met morfine) hetzelfde is als palliatieve sedatie. Dat is niet zo. Mensen die palliatieve sedatie krijgen, krijgen vaak ook medicijnen tegen de pijn. Maar palliatieve sedatie gaat over medicijnen die zorgen dat u in slaap valt. Daar zijn pijnstillers niet geschikt voor.

Verschil palliatieve sedatie en euthanasie

Palliatieve sedatie en euthanasie zijn 2 verschillende dingen. Bij euthanasie wordt het leven door een arts beëindigd. Daardoor leeft iemand korter. Dat is bij palliatieve sedatie niet zo. De medicijnen zorgen er alleen voor dat iemand slaapt en geen klachten meer heeft. U leeft er dus niet korter door.

Wilt u alle verschillen weten? Bekijk dan de tabel hieronder.

Palliatieve sedatie

Palliatieve sedatie **verkort het leven niet**.

U wordt door medicijnen in **(diepe) slaap** gebracht om te zorgen dat u geen pijn meer heeft.

Mag alleen als u **maximaal nog 2 weken te leven** heeft.

Wordt vaak door de arts geadviseerd. De **beslissing wordt in overleg met u en/of uw naasten genomen**.

Palliatieve sedatie is een **normale medische handeling**.

Een arts mag niet weigeren om palliatieve sedatie te geven als aan alle voorwaarden wordt voldaan.

Er is **geen tweede arts nodig** om te controleren of palliatieve sedatie mag.

U krijgt **medicijnen die u in slaap brengen**.

De patiënt sterft aan een **natuurlijke dood**. De arts hoeft het overlijden **niet te melden aan de lijkschouwer**.

Palliatieve sedatie wordt **niet standaard gecontroleerd**. Alleen als iemand vermoedt dat er iets niet goed is gegaan, wordt gekeken of de arts goed gehandeld heeft of niet.

Euthanasie

Bij euthanasie **wordt actief een einde aan het leven gemaakt**.

Uw **leven wordt beëindigd**, omdat u uitzichtloos en ondraaglijk lijdt en zelf om euthanasie heeft gevraagd.

Mag ook als u **nog niet stervende** bent.

Kan **alleen op verzoek van u**. Niemand mag het aanraden.

Euthanasie is **geen normale medische handeling**. Een arts moet voldoen aan de eisen die de euthanasiewet stelt.

Een arts hoeft niet aan euthanasie mee te werken. U kunt een andere arts vragen.

Een **tweede arts** (of SCEN-arts) **moet vooraf kijken of aan de voorwaarden voor euthanasie is voldaan**.

U krijgt **middelen waardoor u heel snel sterft**.

Euthanasie is een '**onnatuurlijke dood**'. De arts moet het overlijden **melden aan de lijkschouwer**.

Er wordt **achteraf altijd gekeken of de euthanasie volgens de regels is gegaan**. Als dat niet zo is, kan de arts vervolgd worden.

Stel uw vragen!

Palliatieve sedatie is een moeilijk onderwerp en er zijn veel misverstanden over. Het is daarom erg belangrijk om er over te praten met uw naasten, arts of verpleegkundige(n). Stel gerust uw vragen. Het gaat om uw gedachten en gevoelens, en om uw keuze. Is iets u niet duidelijk? Vraag gerust verder.

Vertel wat uw wensen zijn

Als u weet wat u wilt, zorg dan dat uw naasten, uw arts en uw andere zorgverleners weten wat uw wensen zijn. Dan kunt u erop vertrouwen dat zij alles zullen doen om die goed uit te voeren.

Het kan zijn dat u zelf niet meer kunt zeggen of u palliatieve sedatie wilt. Dan overlegt de arts met uw naasten. Als u een wilsverklaring hebt gemaakt waarin staat dat u geen palliatieve sedatie wilt, dan zal uw arts zich

daaraan houden.

Meer informatie

Website

- Integraal Kankercentrum Nederland (<https://i-iknl.nl/home>)

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Kankercentrum (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/kankercentrum>)

Contact Oncologie

T 088 320 57 00